

OPONENTSKÝ POSUDOK

na habilitačnú prácu

JUDr. Lenky Ušiakovej, PhD.

„Diskvalifikácia z výkonu funkcie v obchodnom práve“

Rozhodnutím dekana Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, č.j.: PrF/1831/2022 zo dňa 8. júna 2022 som bola menovaná za oponentku habilitačnej práce JUDr. Lenky Ušiakovej, PhD. na tému „*Diskvalifikácia z výkonu funkcie v obchodnom práve*“.

Téma diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodných spoločnostiach je témou nepochybne aktuálnou a zaujímavou. Aj keď inštitút diskvalifikácie z výkonu funkcie bol do nášho právneho poriadku zavedený s účinnosťou od 1. januára 2016, odkedy uplynulo 6 rokov, stále ide o pomerne nový inštitút, s ktorým sa tak právna teória, ako aj aplikačná prax musí vysporiadať. V súvislosti s aplikáciou tohto inštitútu sa vyskytuje v praxi mnoho aplikačných problémov, riešenie ktorých nemožno ponechať len na aplikačnú prax, ktorá sa má s danými problémami popasovať, ale v prvom rade je nevyhnutné a žiadúce, aby odpovede na mnohé nevyriešené otázky dávala práve teória obchodného práva. A preto z uvedeného dôvodu oceňujem snahu habilitantky o systematické, a je možno uviesť, aj komplexné spracovanie danej problematiky, ako aj poukázanie na mnohé aplikačné problémy tohto inštitútu, a tiež aj predstavenie možných návrhov riešenia aplikačných problémov.

Je potrebné poznamenať, že publikácie tohto typu, ktoré majú v určitom ohľade okrem iného priblížiť, ako aj ozrejmiť snahu zákonodarcu o zlepšenie jednak právneho povedomia subjektov obchodného práva (nielen), a jednak zvýšiť dôveru v podnikateľské prostredie, sú len vítané. Okrem toho, je potrebné tieto inštitúty nielen rozobrať z pohľadu právnej teórie a aplikačnej praxe, ale podať aj kritický pohľad na aplikáciu daného inštitútu, čo sa habilitantke prostredníctvom jej výskumu podarilo.

Habilitačná práca je rozdelená do piatich kapitol, ktoré sú následne delené na jednotlivé podkapitoly. Aj keď sa kapitoly javia ako ucelené časti, sú navzájom prepojené a logicky na seba nadväzujú. Habilitantka pri koncipovaní štruktúry habilitačnej práce, ako aj pri práci samotnej postupuje od všeobecného k osobitnému, čo je základom pre napísanie kvalitnej vedeckej práce.

Oceňujem, že sa habilitantka v prvej kapitole venuje východiskám inštitútu diskvalifikácie a rozdeľuje ich na legislatívne, objektívne, ako aj subjektívne. Až po vymedzení východísk,

ktoré by mali byť základom každej skúmanej problematiky, postupne vchádza do podstaty samotného inštitútu diskvalifikácie.

Druhá kapitola vymedzuje podstatu, funkcie a pôsobnosť diskvalifikácie, ktorú habilitantka delí na vecnú, osobnú, časovú a územnú. Tretia kapitola sa postupne prelína už do aplikačno – praktickej roviny, keď vymedzuje samotné dôvody diskvalifikácie. Pozitívne hodnotím to, že sa habilitantka nezaobera dôvodmi diskvalifikácie len podľa slovenského právneho poriadku, ale ide aj do komparácie s diskvalifikačnými dôvodmi podľa britskej právnej úpravy, konkrétne podľa zákona Companies Directors Disqualification Act z roku 1986, ktorým sa pravdepodobne inšpiroval aj náš zákonodarca, aj keď s mnohými rozdielmi, na ktoré habilitantka poukazuje. Habilitantka však neostáva len pri strohom konštatovaní rozdielov, ale tieto rozdiely aj komentuje a pozerá sa na obe právne úpravy kritickým pohľadom.

V poradí štvrtá kapitola sa zaoberá okruhom diskvalifikovaných osôb. Veľmi zaujímavou otázkou je pozícia tzv. faktického štatutárneho orgánu a v rámci nej možno povedať aj kontroverzná otázka tzv. bielych koní. Habilitantka neopomína ani túto problematiku, ktorá je v teórii obchodného práva, ako aj v aplikačnej praxi už dlho diskutovaná a častokrát neriešiteľná. Habilitantka správne poukazuje na to, že vydanie diskvalifikačných rozhodnutí voči faktickému štatutárnemu orgánu, síce vzhľadom k právnej úprave obsiahnutej v § 66 ods. 7 ObZ, nie je a priori vylúčené, avšak z pohľadu aplikačnej praxe je to značne problematické najmä z dôvodu preukazovania skutočností podstatných pre prípadné diskvalifikačné rozhodnutie, s čím treba len súhlasiť. Ako riešenie sa naskytá postihovanie podľa ustanovení Trestného zákona, avšak aj v tomto prípade je nevyhnutné mať vybudované silné postavenie z pohľadu dôkazovania. Aj v tejto otázke oceňujem komparatívne snahy habilitantky (s britskou právnou úpravou) pri hľadaní vhodných alternatív na riešenie danej situácie vznikajúcej aj na našom území. Aj keď sa v habilitačnej práci mierne vyskytuje komparácia aj s českou právnou úpravou, a to najmä pri otázke diskvalifikačných dôvodov, mohla habilitantka poskytnúť širší pohľad na českú, prípadne nemeckú právnú úpravu diskvalifikácie za účelom komparácie tohto inštitútu s právnymi úpravami, ktoré sú bližšie kontinentálnemu systému práva.

Po vymedzení základných premís a prevažne hmotnoprávných otázok diskvalifikácie nastupuje v poradí piata a zároveň posledná kapitola, ktorá sa zameriava už na procesnú stránku diskvalifikácie, a to konkrétne na zápis do registra diskvalifikácií, ako aj na samotné účinky diskvalifikácie. Diskvalifikačné konanie habilitantka rozlišuje na konanie pred súdom a konanie pred iným orgánom, a to príslušným správcom dane. Túto kapitolu obohacuje o komparáciu najmä s britským modelom diskvalifikácii. Čo sa týka samotných účinkov diskvalifikácie, tieto rozdeľuje na účinky z pohľadu vecného, personálneho, časového a územného.

Po zhodnotení štruktúry a obsahu jednotlivých kapitol, je z pohľadu oponenta žiaduce zhodnotiť aj vedeckú stránku predkladanej habilitačnej práce. Pri písaní vedeckých prác je nevyhnutné stanoviť si cieľ a hypotézy, ktoré hodlá autor vedeckého diela potvrdiť alebo zneogovať. Uvedené je potrebné realizovať najmä za využitia vedeckých metód. Čo sa týka posudzovanej práce, habilitantka, si ako hlavný cieľ určila „*dôsledne analyzovať inštitút diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodnom práve na podklade platnej slovenskej právnej úpravy v širšom kontexte jej komparácie s právnou úpravou diskvalifikácie v britskom právnom poriadku, podrobiť ju kritickému hodnoteniu a formulovať na jeho základe vlastné závery a návrhy de lege ferenda*“. Za účelom dosiahnutia formulovaného hlavného cieľa si vymedzila parciálne ciele vedeckej monografie, a to:

1. *Analyzovať pozitívno-právnu úpravu diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodnom práve v Obchodnom zákonníku a súvisiacich platných právnych predpisoch.*

2. *Komparovať slovenskú právnu úpravu diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodnom práve s britskou právnou úpravou.*

3. *Kriticky hodnotiť slovenskú právnu úpravu diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodnom práve v kontexte jej koncepcie, interpretačných a aplikačných dôsledkov v porovnaní s koncepciou a dôsledkami britskej právnej úpravy.*

4. *Poukázať na vhodné nástroje, ktoré by mohli prispieť k efektívnosti právnej úpravy inštitútu diskvalifikácie z výkonu funkcie v obchodnom práve a naplneniu jej účelu.*

Za účelom splnenia jednak parciálnych cieľov, a napokon aj hlavného cieľa habilitačnej práce bolo nevyhnutné pracovať s vedeckými metódami, ktoré habilitantka v širokej miere aplikuje. Ich výpočet podáva v úvode práce, pričom zároveň aj objasňuje, ako budú jednotlivé metódy aplikované a za akým účelom. Aj túto stránku habilitačnej práce je potrebné hodnotiť kladne, pretože spĺňa požiadavky kladené na tento druh prác. Je potrebné tiež uviesť, že vedecké metódy nie sú len *pro forma* v úvode samotnej práce vypísané, ale po prečítaní práce je možné dospieť k záveru, že predmetné metódy sú aj reálne využívané, čím došlo k naplneniu jednak parciálnych cieľov práce a jednak aj hlavného cieľa habilitačnej práce. Využitím najmä metódy analýzy, syntézy, dedukcie, ale aj komparácie došlo nielen k popísaniu a analyzovaniu stavu diskvalifikácie *de lege lata*, ale habilitantka dokázala kriticky reflektovať na súčasnú legislatívu a aplikačnú prax a nastolila otázky *de lege ferenda*, a v mnohých ohľadoch aj odpovede na nastolené otázky v rovine *de lege ferenda*. Je potrebné poukázať najmä na záver práce, v rámci ktorého sumarizuje aktuálne problémy právnej úpravy diskvalifikácie, ktoré sú síce čiastočne obsiahnuté v jednotlivých kapitolách, podľa toho, ktorej oblasti sa týkajú, avšak v závere práce ich habilitantka výstižne označuje, kriticky analyzuje a podáva aj návrhy na elimináciu aplikačných problémov, ktoré sa v súčasnosti vyskytujú. Príkladom je prezentovanie kritického pohľadu na diskvalifikáciu v dôsledku konania, ktoré nesúvisí s podnikateľskou alebo obchodnou činnosťou, kde podľa názoru chýba motivačný a preventívny prvok diskvalifikácie. Problém tiež vidí v slovenskej právnej úprave diskvalifikačných dôvodov založených na formálnom princípe. Poukazuje tiež na mnohé ďalšie aplikačné problémy, ktoré môžu v súvislosti so súčasnou právnou úpravou vzniknúť.

Po preštudovaní posudzovanej habilitačnej práce je možné konštatovať, že posudzovaná práca spĺňa požiadavky kladené na tento druh prác, habilitantka preukazuje schopnosť samostatnej vedeckej práce a z uvedených dôvodov

odporúčam prijať habilitačnú prácu na obhajobu a v prípade úspešnej obhajoby udeliť

vedecko-pedagogický titul „docent“ v rámci habilitačného konania a inauguračného konania v odbore obchodné a finančné právo.

V rámci obhajoby poprosím habilitantku o vyjadrenie názoru na rozšírenie dôvodov diskvalifikácie u správcov v súvislosti s malým konkurzom (habilitantka to síce v závere načrtáva, ale bolo by vhodné bližšie špecifikovať tzv. principiálne hľadisko diskvalifikácie, o ktorom sa zmiňuje).

V Košiciach, 14. júna 2022

Diana Treščáková